

СОГОКОНЬ О. А., кандидат педагогічних наук, доцент

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕДАГОГІЧОЇ ОСВІТИ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У «Національній доктрині розвитку освіти в Україні» (2002 р.) наголошується на організаційному реформуванні системи освіти, актуальності збагачення власного досвіду та переосмисленні психолого-педагогічних цінностей. Україна, як європейська держава, має цінні надбання педагогічної думки, може суттєво змінити політику і соціальні пріоритети в освіті, створити принципово нову парадигму освіти і виховання. В основу української освіти впроваджуються інноваційні педагогічні технології, сучасні інтерактивні методи, оновлені форми роботи та прогресивні методика виховання молоді. Завдання модернізації освіти ставить на перший план формування фахівця високої якості і компетентності, здатного до системного узагальнення минулого та інноваційного пошуку шляхів самореалізації в умовах безперервного інформаційного простору.

Проблема змісту освіти особливо загострюється у зв'язку з різким збільшенням інформаційного потоку, застосування мультимедійних технологій, що ставить завдання своєчасного добору і використання необхідної інформації та потребує якісно нового підходу до оновлення змісту освіти. Сучасна школа, її вчителі, науковці розробляють нові технології та ідеї до поширення і застосування передового педагогічного досвіду. Перед вищою школою постає фундаментальне завдання підготувати компетентнісного грамотного фахівця, провідним завданням

якого є безперервність набуття знань, фахова компетентність та ціннісне ставлення до власного фізичного стану і здоров'я нації в цілому. Особливо це стосується підготовки висококваліфікованого фахівця фізичної культури, від якого залежить формування оздоровчого потенціалу молоді, всебічного і гармонійного розвитку майбутньої здорової нації, прогнозування потреб і моделей життєтворчості.

Окресленій проблемі приділяють велику увагу провідні вітчизняні педагоги: А. Алексюк, В. Андрущенко, М. Антонець, А. Ващенко, А. Вознюк, Т. Грабовська, І. Драч, І. Дичківська, В. Гусєв, Л. Даниленко, А. Кузьмінський, В. Кремень, В. Олійник, О. Остапчук, О. Пометун, С. Поліщук, Н. Фіцула, Н. Фоменко та багато інших. У працях цих науковців наголошується на оновленні сучасної української освіти, яка спрямована на впровадження новітніх інноваційних технологій, підняття освіти до європейського рівня, що забезпечить соціально-економічне, інтелектуальне, духовне та фізичне оновлення суспільства [1, 2, 3]. Проблематика підготовки майбутніх вчителів фізичної культури знайшла відображення у наукових працях Є. Вільчковського, Л. Волкова, О. Дубогай, С. Канішевського, О. Корносенко, О. Петуніна, Л. Сущенко, П. Хоменка, Б. Шияна та ін.

Розвиток педагогічної інноватики в Україні пов'язаний із масовим громадсько-педагогічним рухом, що спричинив суперечності між суспільними потребами щодо розвитку і функціонування навчально-виховних закладів і реальним буттям навчально-виховної справи [2, с. 18]. Уважаємо за доцільне виробити у сучасного українського вчителя комплекс компетентностей, без яких неможливо упроваджувати в освітній простір інноваційні технології, які сприяють високому рівню теоретичних знань і практичної підготовки. Ми акцентуємо увагу на ключових компетентностях (загальнокультурні, інформаційні, спеціально-предметні, здоров'язбережувальні та соціальні), які мають такі характерні ознаки:

- багатofункціональність (надає змогу людині вирішувати різні професійні, соціальні та життєві завдання та досягати бажаних цілей);
- багатомірність (передбачає різні розумові процеси та інтелектуальні вміння);
- надпредметність і дисциплінарність (застосовуються у різних ситуаціях, професійній, соціальній та побутовій сферах);
- динамічність (залежить від пріоритетів суспільства та особистості, які мають рухливу природу) [3, с. 85].

Отже, педагог має вміти спрямувати навчально-виховний процес на особистість вихованця, побудувати професійну діяльність таким чином, щоб кожен учень мав необмежені можливості для самостійного, високоефективного та творчого розвитку. У цьому аспекті особливого значення набуває інноваційна діяльність закладів освіти, яка характеризується застосуванням інновацій, системним експериментуванням та апробацією в освітньому просторі.

В Україні відбуваються інтенсивні соціально-політичні та економічні перетворення, що активно впливають на національну систему вищої освіти при підготовці висококваліфікованих фахівців фізичної культури. Інноваційні трансформації, що відбуваються у галузі фізичної культури, визначаємо як вдосконалення, оновлення, перетворення відповідно сучасним вимогам, запитам і пропозиціям. Оздоровча рухова активність сприяє розвитку економіки, інтелектуальному, духовному і фізичному оновленні суспільства. За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, відсутність рухової активності призводить до економічних збитків у розмірі 150–300 євро на одну особу на рік. Протягом останніх п'яти років у державах – членах Європейського союзу були прийняті національні стратегії рухової активності.

Усвідомлюючи величезну роль рухової активності у формуванні здорового способу життя здорової нації, 09.02.2016 р. Указом президента України № 42/2016 було схвалено Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні до 2025 року: «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [5]. Метою національної стратегії є формування в суспільстві умов для реалізації оздоровчої рухової активності та цінності здорового способу життя, як найвищого скарбу людини та соціальної значущості держави. Серед основних завдань національної стратегії виділяємо модернізацію фізичного виховання у закладах освіти, відповідальне ставлення до підготовки високо досвідчених фахівців фізичної культури та належний рівень фізичного виховання і рухової активності молоді.

Інноваційні трансформації у галузі фізичної культури ми розглядаємо як біологічний і соціально обумовлений процес формування особистості, тобто успішного спеціаліста в індивідуальній трудовій діяльності. Цей процес відбувається в педагогічних університетах фізкультурного профілю і утворює соціальний інститут фізичного виховання, що відповідає сучасним вимогам та новітнім технологіям формування знань, умінь та навичок. Насамперед, на сучасному етапі розвитку суспільства стратегічною метою постала гостра необхідність виробити потребу у систематичних заняттях фізичними вправами, отримання знань з питань здорового способу життя, уміння управляти необхідними руховими діями і навичками в різних умовах, а також розвиток організаторських і конструктивних умінь і навиків, володіння комплексами фізичних вправ та вміння їх використовувати в трудовій діяльності і в повсякденному житті. Ми вбачаємо, що при підготовці фахівців фізичної культури необхідно поєднати фізичний розвиток з виховними завданнями, тобто впроваджувати комплекси заходів, направлених не тільки на фізичне вдосконалення, а й на формування моральної, волевої, естетичної сфер

особистості, виховання працелюбності, стимулювання розвитку професійно важливих якостей, які нададуть можливість успішної реалізації в майбутній трудовій діяльності.

При підготовці фахівців фізичної культури ми пропонуємо використовувати сучасні форми і технології фізичного виховання, нестандартне обладнання і інвентар. При роботі зі студентами впроваджувати комп'ютерний моніторинг для формування бази даних динаміки фізичної і функціональної підготовки молоді. Пропонуємо підвищувати науковий рівень майбутніх учителів фізичної культури, залучати до роботи у студентських дослідних роботах, наукових конференціях, круглих столах. Доповненням навчально-методичного фонду кафедр вбачаємо у розробці методичних посібників, рекомендацій зі спортивних дисциплін, використання на заняттях презентацій, слайдів, відеороликів про відомих спортсменів, застосування інтерактивної дошки.

Таким чином, ми вбачаємо трансформацію педагогічної освіти фізкультурного профілю у вдосконаленні системи вищої професійної освіти, яка сприятиме поєднанню впорядкованому комплексу теоретичних знань з фізкультурно-спортивною практикою, що формує всебічно розвинену особистість, сприяє зміцненню здоров'я, підвищенню фізичної підготовленості, розвитку професійно важливих якостей, психічних процесів, психологічних якостей і вмінь майбутніх спеціалістів та сприяє необхідності постійно займатися самовдосконаленням і підтримкою високого рівня здоров'я.

Перспективи подальших наукових розвідок пов'язані з розробкою освітньої концепції, направленої на об'єктивно необхідні зміни форм і методів роботи в доступну багаторівневу систему, яка б включала скоординовані дії для досягнення освітніх завдань та формування європейської системи освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко А. Інноваційні процеси в системі загальної середньої освіти: особливості управління. *Освіта управління*. 2001. № 4. С. 59–68.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 2-ге вид., доповн. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
3. Поліщук С. Інноваційний розвиток вітчизняної освітньої системи в умовах незалежності і демократизації суспільства Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАНП України Ч. 2. Кам'янець-Подільський. Вип. 27 (2-2019). С. 82–87.
4. Постанова Кабінету Міністрів України № 212 від 21.03.2016 «Про внесення змін до пункту 6 типової форми контракту з керівником державного вищого навчального закладу». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212-2016-n>.
5. Указ Президента України «Про національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>.